

ГЕНДЕРНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ВНЗ

Здобувач Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини
Войтовська А. І.
Науковий керівник:
к. пед. н., доц. Гоменюк О. О.

Становлення української держави, утвердження цивілізованих норм життя, інтеграція у Європейське співтовариство передбачає гармонізацію суспільних відносин. Розвиток нашого суспільства вимагає радикальних змін у забезпеченні рівних можливостей представників обох статей у різних сферах суспільного життя та законодавчого закріплення і правового втілення гендерних правозахисних механізмів, розробки стратегії гендерної політики та її реалізації в Україні, активної участі у цьому процесі молоді.

Теоретичні положення, які розкривають соціально-педагогічні закономірності формування особистості дитини з особливими освітніми потребами та соціально-педагогічні підходи до роботи з нею, представлено в працях І. Зверєвої, А. Капської, А. Колупаєвої, Н. Коляди, В. Ляшенка, М. Перфільєвої, О. Расказової, В. Тесленка, С. Харченка та ін.

Значне місце у трансформації існуючої системи гендерних відносин, формуванні егалітарної свідомості молодого покоління належить системі освіти. Саме освіта як одна з найважливіших соціальних інституцій виконує функції передачі та поширення знань, умінь, цінностей, ідеалів і норм від одного покоління до іншого, спроможна закласти теоретичні та практичні засади для гендерної соціалізації студентської молоді з особливими освітніми потребами в умовах ВНЗ [2].

Гендер – один із базових вимірів соціальної структури суспільства, який разом з іншими соціально-демографічними та культурними характеристиками (раса, клас, вік) організує соціальну систему [4]. Соціальне відтворення гендерної свідомості на рівні індивідів підтримує засновану за ознакою статі соціальну структуру. Гендер надає соціально-рольовий статус особистості, який визначає можливості в освіті, професійній діяльності, суспільному виробництві.

Шлях до нормалізації повноцінного існування студентської молоді з особливими освітніми потребами насамперед ускладнюють закорінені в суспільній свідомості стереотипи та упередження. А це призводить до суттєвого зниження життєдіяльності молоді з особливими освітніми потребами, їх соціальної дезадаптації, обумовленої порушеннями в розвитку, труднощами в самообслуговуванні, в навчанні та спілкуванні зі своїми однолітками та навколишнім світом. Сьогодні особливо гостро стоїть питання соціалізації такої категорії населення, що залишається «відкритою» в усіх сферах суспільного життя [3].

В умовах розбудови демократичного суспільства в Україні знаходить громадську підтримку думка про те, що молодь з особливими освітніми потребами не повинна бути ізольована від суспільства, а навпаки – жити, навчатись і виховуватись у навчальних закладах різного типу, активно спілкуватися зі своїми однолітками, членами сім'ї тощо. Завдяки розвитку в нашій країні демократичного громадянського суспільства набрали чинності міжнародні правові акти щодо соціального захисту осіб з особливими освітніми потребами. Насамперед, це Декларація «Про права дитини» (1991), Декларація «Про права інвалідів» (проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН у 1997 р.), а також Закони України «Про освіту» (2006), «Про основи соціальної захищеності інвалідів України» (1991), «Про державну соціальну допомогу дітям-інвалідам» (2000), «Про соціальні послуги» (2003), «Про будівельні норми» (2009) та ін. [1]. Брак чіткого соціологічного розуміння соціально-конструйованої природи гендерних відмінностей і функціонування соціальних інститутів, зокрема, у сфері гендерної соціалізації, зумовлює часто-густо

неефективний характер багатьох політичних ініціатив та законодавчих актів, що ставлять на меті подолання гендерної дискримінації, формування соціально-справедливого демократичного суспільства. Тому суспільно значущим і актуальним є вивчення комплексних процесів гендерної соціалізації та виховання студентської молоді з особливими освітніми потребами в умовах ВНЗ з урахуванням особливостей існуючого соціокультурного контексту.

Гендерна соціалізація має особливості і специфічні труднощі у чоловіків та жінок. З першими проявами усвідомлення себе представниками певної статі дитина пов'язує це з цілою низкою ознак: з одягом, правилами поведінки, проявами почуттів.

Нині неприйнятна освітня система, за якої студенти пасивно одержують академічні знання і не вступають в активну взаємодію із соціумом. Проблема соціалізації в загальноосвітній простір молоді із особливими освітніми потребами займає особливе місце і викликає багато суперечок і нарікань.

Список використаних джерел:

1. Польовик О. В. Проблеми життєдіяльності дітей з особливими потребами в сучасному суспільстві // Сучасна теорія і практика соціальної роботи: зб. наук. пр. / Хмельницький: ХІСТ Університету «Україна»; [голов. ред. : М.Є.Чайковський], 2010. – 99 с.

2. Уманець Г. М., Кобзар О. В., Кулеш В. О. Інклюзивна освіта: Особливій дитині – особлива увага. – Донецьк: Витоки, 2010. – 135 с.

3. Гордієнко Н. М. Види соціальних норм і механізмів їх розвитку у осіб з інвалідністю в контексті педагогіки життєтворчості. Педагогіка життєтворчості в контексті нової філософії освіти: психолого-педагогічний аспект / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2008 року. – Дніпропетровськ: «Інновація», 2008. – 145 с .

4. Попова Л. В. Гендерні аспекти самореалізації особистості. Навчальний посібник до спецсемінари. М.: – ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 192с.